

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av kyrkolagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att den gällande kyrkolagen ändras skyndsamt så att de kyrkliga myndigheternas organ kan sammanträda även elektroniskt. En förutsättning för elektroniska sammanträden är att de närvarande står i bild- och ljudförbindelse med varandra på lika villkor. Elektroniska sammanträden kan hållas med hjälp av ett lämpligt informationssystem eller som videokonferens. Kyrkans och församlingarnas myndigheter ska se till att utomstående inte får tillgång till sekretessbelagda uppgifter.

Beslutsförfarandet vid ett elektroniskt möte är detsamma som vid ett ordinarie möte. Den enda skillnaden är att deltagarna inte är fysiskt närvarande på mötesplatsen. Den möjlighet att sammanträda elektroniskt som föreslås i propositionen medför dock ett behov av att ändra också bestämmelserna om organens beslutförhet och om förrättandet av val i organen.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	3
3 Målsättning	5
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	5
4.1 De viktigaste förslagen.....	5
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	5
5 Alternativa handlingsvägar	6
6 Specialmotivering.....	7
7 Bestämmelser på lägre nivå än lag	9
8 Ikraftträdande.....	9
9 Förhållande till andra propositioner.....	9
10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	10
LAGFÖRSLAG	11
Lag om ändring av kyrkolagen	11
BILAGA	14
PARALLELLTEXT	14
Lag om ändring av kyrkolagen	14

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

I regeringens proposition med förslag till kyrkolag, RP 19/2019 rd, föreslås att beslutsfattandet i de kyrkliga myndighetsorganen ändras så att ett organ kan fatta beslut i ärenden inte endast vid ett ordinarie sammanträde, utan även vid ett sammanträde i en elektronisk verksamhetsmiljö, nedan kallat elektroniskt sammanträde. Riksdagsbehandlingen av regeringens proposition har dock avbrutits och riksdagen väntar på ett omskrivet förslag till kyrkolag av kyrkomötet, vilket fördröjer ikraftträdandet av bestämmelserna.

Under den senaste tiden har man i den kyrkliga förvaltningen haft goda erfarenheter av elektroniska sammanträden och de förtroendevaldas och tjänsteinnehavarnas färdigheter i att sammanträda elektroniskt har blivit bättre. Under vårens undantagsförhållanden till följd av covid-19-viruspandemin hölls det elektroniska sammanträden i den kyrkliga centralförvaltningens organ, församlingar och kyrkliga samfälligheter utifrån ett förordnande av kyrkostyrelsen med stöd av 25 kap. 14 § i kyrkolagen (1054/1993). Under normala förhållanden kan motsvarande förordnande inte meddelas.

Elektroniska sammanträden har gjort det möjligt för organen att sammanträda och smidigt utföra sina uppgifter utan risker för hälsan under pandemin orsakad av covid-19-viruset, samtidigt som man undvikit kostnader och olägenheter för miljön på grund av medlemmarnas resor. Under hösten har epidemin i flera regioner på nytt nått accelerationsfasen eller samhällsspridningsfasen, och för närvarande finns det inga säkra uppgifter om när den kan anses vara över. På grund av coronaviruspandemin är det sannolikt att det även framöver kommer att finnas olika restriktioner med stöd av rekommendationer och den lagstiftning som tillämpas under normala förhållanden. För att trygga det kyrkliga beslutsfattandet anses det nödvändigt att föreslå en skyndsam ändring av kyrkolagen som gör det möjligt för de kyrkliga myndighetsorganen att sammanträda elektroniskt.

Kyrkostyrelsen godkände den 26 februari 2019 en energi- och klimatstrategi för kyrkan. Där förbinder sig den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland till nationellt och internationellt arbete för att stävja klimatförändringen. Ett av målen när det gäller att minska koldioxidutsläppen från verksamheten är praktiska lösningar i fråga om mobilitet och att underlätta möjligheterna att delta på distans. Mötesarrangemang och resor orsakar också kostnader som behöver minskas när de ekonomiska utsikterna försämras.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag. Eftersom elektroniska sammanträden ingår i den större totalreformen av kyrkolagen begärdes vårvintern 2017 utlåtanden om bestämmelserna om elektroniska sammanträden i samband med totalkodifieringen av kyrkolagstiftningen. Propositionen överensstämmer med kyrkomötets framställning.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

I gällande kyrkolag finns det i flera olika kapitel bestämmelser om de kyrkliga myndigheternas organ. I 7 kap. i kyrkolagen föreskrivs det allmänt om organen i både församlingar och kyrkliga samfälligheter. Bestämmelserna i kapitlet är vacklande i fråga om skrivsättet. I kapitlets 4 § föreskrivs om organens beslutförhet, omröstning och val. Enligt 1 mom. är församlingens institutioner beslutföra då över hälften av medlemmarna är närvarande. Detta förutsätter att medlemmarna är fysiskt närvarande när beslutet fattas. I kapitlets 6 § föreskrivs om sammanträdes

offentlighet. Enligt paragrafen är kyrkofullmäktiges sammanträden offentliga, om inte fullmäktige i fråga om något visst ärende beslutar annorlunda. Övriga församlingsinstitutioners sammanträden är inte offentliga.

Även om bestämmelserna i 7 kap. i kyrkolagen i sig också gäller kyrkliga samfälligheters organ och även om detta i en del av bestämmelserna i kapitlet också konstateras genom en hänvisning till både församlingar och kyrkliga samfälligheter, finns det dessutom i 11 kap. 11 § i kyrkolagen bestämmelser om att vad som bestäms om församlingens organ ska tillämpas på den kyrkliga samfällighetens organ. Enligt paragrafen gäller om gemensamma kyrkofullmäktige, gemensamma kyrkorådet och om den kyrkliga samfällighetens direktioner samt om behandlingen av ärenden i dessa organ vad som på motsvarande sätt bestäms om kyrkofullmäktige, kyrkorådet och en direktion i församlingen samt om behandlingen av ärenden i dem, om inte något annat följer av kyrkolagen eller kyrkoordningen. Det är dock motiverat att förenhetliga bestämmelserna i 7 kap. så att de beaktar både församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas organ.

I fråga om stiftelseförvaltningen föreskrivs det i 17 a kap. 3 § i kyrkolagen om stiftets förvaltning och förfarande. Bestämmelsen har i huvudsak tolkats gälla stiftsfullmäktige. Enligt den gäller i fråga om sammankallande av ett organ, ordförandens uppgifter, behandling av ett ärende, beslutförhet, jäv, omröstning, överförande av beslutanderätt, valbarhet och förrättande av val i ett stiftsorgan i tillämpliga delar vad som bestäms om dem i fråga om ett församlingsorgan, om inte något annat bestäms i kyrkolagen eller i kyrkoordningen. Därmed förutsätter beslutsfattandet i stiftsfullmäktige att mer än hälften av fullmäktiges medlemmar är närvarande, alltså fysiskt närvarande vid fullmäktiges sammanträde.

Bestämmelser om domförhet för stiftets domkapitel finns i 19 kap. 4 § i kyrkolagen. Enligt den är domkapitlet beslutfört när mer än hälften av medlemmarna är närvarande. Fulltaligt domkapitel ska behandla ett ärende som gäller huruvida en präst eller lektor har hållit sig till kyrkans bekännelse. Motsvarande bestämmelser om beslutförhet i kyrkostyrelsens organ finns i 22 kap. 4 § i kyrkolagen. Enligt den är kyrkostyrelsen samt dess sektioner och direktioner beslutföra när mer än hälften av medlemmarna är närvarande. Ämbetskollegiet är beslutfört när minst tre medlemmar är närvarande.

Bestämmelser om biskopsmötet finns i 21 kap. i kyrkolagen. I kyrkolagen finns inga bestämmelser om något beslutförhetsbegränsande antal medlemmar vid biskopsmötet. Därför har det tolkats så att biskopsmötets beslutförhet inte är beroende av antalet närvarande medlemmar. Å andra sidan har det inte heller föreskrivits om sätten att fatta beslut vid biskopsmötet, utan det har ansetts vara klart att beslut fattas vid ett ordinarie sammanträde där man är närvarande.

Bestämmelserna i den gällande kyrkolagen har visat sig problematiska under coronapandemin. Organens beslutförhet förutsätter att ledamöterna är närvarande på den egentliga mötesplatsen. Kyrkostyrelsen har med stöd av 25 kap. 14 § i kyrkolagen haft behörighet att bestämma om ordnandet av församlingarnas och kyrkostyrelsens förvaltning endast för den tid statsrådet genom förordning har föreskrivit om tillämpning av befogenheter enligt beredskapslagen (1552/2011) under undantagsförhållanden. På grund av coronapandemin, klimatmålen och de försämrade ekonomiska utsikterna har det blivit uppenbart att institutionerna måste utveckla sitt arbete så att det blir smidigare, effektivare och platsoberoende. Det är nödvändigt att skyndsamt ändra kyrkolagen för att möjliggöra elektroniska sammanträden i syfte att förhindra spridningen av coronaviruset och för att skydda dem som hör till riskgrupperna. I och med församlingsförbunden har församlingarnas regionala storlek ökat. I församlingar och stift med långa avstånd möjliggör ett elektroniskt mötesförfarande smidigare mötestidtabeller. Elektroniska sammanträden gör det dessutom möjligt att genomföra kyrkans klimatstrategi och att minska resekostnaderna.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att trygga de olika kyrkliga myndighetsorganens funktionsförmåga under de exceptionella förhållanden som pandemin orsakad av covid-19-viruset medför och att effektivisera och smidigare göra organens arbete. Strävan är att genom propositionen trygga organens möjligheter att sammanträda under exceptionella förhållanden, förhindra spridning av coronaviruset och skydda de människor som hör till riskgrupper. En ytterligare strävan är att främja och smidigare göra beslutsförvaltningen i församlingar och stift med långa avstånd. Dessutom strävar man efter att främja kyrkans klimatmål genom att minska antalet resor på grund av möten och de kostnader resorna ger upphov till.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås att de bestämmelser om sätten att fatta beslut och om beslutförhet i församlingens, den kyrkliga samfällighetens, stiftets och den kyrkliga centralförvaltningens organ ändras så att organen kan sammanträda också elektroniskt, varvid man deltar i sammanträden med hjälp av fjärranslutning. Elektroniska sammanträden förutsätter att ledamöterna i organet står i bild- och ljudförbindelse med varandra på lika villkor. Elektroniska sammanträden förutsätter att man använder ett lämpligt informationssystem eller en videokonferensförbindelse och att informationssäkerhetsaspekter beaktas. Församlingen, den kyrkliga samfälligheten, domkapitlet respektive kyrkostyrelsen ska se till att det finns sådana tekniska lösningar som gör det möjligt att iakttä bestämmelserna.

Möjligheten att sammanträda elektroniskt medför också ett behov av att ändra bestämmelserna om organets beslutförhet och förrättandet av val.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Propositionen syftar till att organens ledamöter tryggt ska kunna delta i beslutsfattandet också under den pågående covid-19-viruspandemin. Förslaget att införa elektroniska sammanträden i församlingarnas och kyrkliga samfälligheters organ förbättrar möjligheten för medlemmar i kyrkan som bor på olika håll i församlingen eller den kyrkliga samfälligheten att delta i församlingsbeslut på lika villkor. Propositionen påverkar på motsvarande sätt både i stiftet och i den kyrkliga centralförvaltningen. En positiv effekt av att införa elektroniska sammanträden kan ur kyrkans förtroendevaldas synvinkel anses vara att det krävs mindre resande för att sköta kyrkliga förtroendeuppdrag och det möjliggör en effektivare tidsanvändning. Det kan också minska behovet av ersättare.

En övergång till elektroniska sammanträden förutsätter att de som använder den elektroniska verksamhetsmiljön, videokonferensförbindelsen eller någon annan lämplig teknisk metod för informationsförmedling får tillräcklig utbildning och handledning. De distansmöten som i stor utsträckning hölls på våren gav dock goda färdigheter för att införa elektroniska sammanträden i större omfattning.

Det är inte möjligt att exakt bedöma förslagets ekonomiska konsekvenser. Konsekvenserna beror på hur många församlingar och kyrkliga samfälligheter eller andra kyrkliga myndigheter som tar i bruk en möjlighet att sammanträda också elektroniskt. De kyrkliga myndigheterna har redan nu tillgång till videokonferensförbindelser som kan användas vid elektroniska sammanträden. Säkerställandet av bild- och ljudförbindelser på lika villkor innebär också att myndigheten i sista hand ska se till att de berörda personerna även har nödvändiga anordningar till

förfogande. Församlingen, den kyrkliga samfälligheten, stiftet eller kyrkostyrelsen kan dock i organets arbetsordning, reglemente eller instruktion närmare bestämma på vilka villkor en möjlighet att sammanträda elektroniskt kan tillämpas i organet. Den kyrkliga myndigheten beslutar således själv bland annat om vilket organs sammanträden möjligheten ska gälla. Dessutom bör det fastställas på hurdana platser man kan delta i sammanträdena med hjälp av tekniska hjälpmedel, alltså hur datasäkerheten ska tillgodoses när man deltar i mötet.

För att kunna bredda användningen av den videokonferensförbindelse som allmänt används av tjänsteinnehavare och anställda inom kyrkan till att även gälla förtroendevalda krävs det bland annat införskaffning av nya driftslicenser. Ser man till kyrkan som helhet uppskattas detta kosta cirka en miljon euro per år, men kostnaderna fördelas mellan de olika kyrkliga myndigheterna. Å andra sidan sparar man in på kostnaderna när både resekostnaderna och övriga kostnader för mötesarrangemangen minskar. Till exempel i stift med långa avstånd kan ett stiftsfullmäktigesammanträde orsaka kostnader på tiotusentals euro.

För närvarande finns det knappt några mötessystem som gör det möjligt att förrätta slutna omröstningar så att valhemligheten bevaras. Eftersom det i praktiken rätt sällan förrättas slutna omröstningar, minskar de villkor som ställs på förrättandet av val inte i någon betydande grad uppnåendet av målen. Om det mitt under ett sammanträde visar sig nödvändigt med en sluten omröstning, kan behandlingen av ärendet avbrytas och skjutas upp till följande sammanträde, där medlemmarna deltar på den ordinarie mötesplatsen.

Den möjlighet för organen att hålla elektroniska sammanträden som föreslås i propositionen kan i någon mån ha positiva miljökonsekvenser. I praktiken påverkas propositionens miljökonsekvenser särskilt av i vilken utsträckning elektroniska sammanträden börjar hållas. Material som delas ut elektroniskt minskar antalet pappersdokument. Även koldioxidutsläppen kan i viss mån minska när behovet av att resa till sammanträden minskar.

5 Alternativa handlingsvägar

Alternativet till att ta i bruk elektroniska sammanträden under coronapandemin är att organen sammanträder icke fulltaliga, dock så att kriterierna för beslutförhet uppfylls. Dessutom kan de ärenden som behandlas vid fysiska sammanträden begränsas till vad som är nödvändigt eller beslutsfattandet skjutas upp till en tidpunkt då epidemiläget har lugnat sig. Ärenden kan dessutom inom de ramar som bestämmelserna tillåter delegeras till tjänsteinnehavare för beslut. På längre sikt är detta alternativ dock inte ändamålsenligt med tanke på ett fungerande kyrkligt beslutsfattande, sänkta kostnader och klimatmålen. På grund av organens natur är det dessutom ofta inte möjligt att delegera beslutanderätten över huvud taget.

I den totalreform av kyrkolagen som är under beredning föreslås det att bestämmelserna om elektroniska sammanträden ska kunna gälla organ som fattar kyrkliga beslut på alla nivåer inom kyrkans förvaltning. Dessa framtida bestämmelser ska alltså även gälla beslutsfattandet i kyrkomötets plenum i motsats till vad som föreslås i denna proposition. Kyrkomötet som kyrkans högsta beslutande organ är i sina mötesförfaranden och verksamhetsätt jämförbart med riksdagen. För närvarande har kyrkomötet inte tillgång till något mötessystem med tillräckliga informationstekniska egenskaper för att kyrkomötets plenum skulle kunna sammanträda på distans. Exempelvis bestämmelser om omröstning vid kyrkomötet finns förutom i kyrkolagen också i kyrkomötets arbetsordning. Beslutsfattandet i ärenden som avses i 20 kap. 10 § i kyrkolagen förutsätter en verifierad kvalificerad majoritet. När elektroniska sammanträden vid kyrkomötet tas i bruk bör man välja ett mötessystem där distansröstning är möjlig så att varje ombud vid kyrkomötet har en faktisk möjlighet att rösta i ett tekniskt fungerande system och att kyrkomötesombudet kan identifieras på ett tillförlitligt sätt. Dessutom bör man försäkra sig om att de

avgivna rösterna registreras korrekt och att de olika faserna i röstningen kan verifieras i efterhand. Distansröstning kan inte tas i bruk om inte tillgången till, tillförlitligheten hos, integriteten hos och ovedersägligheten hos det datatekniska systemet kan tryggas. Likaså måste det säkerställas att systemet är skyddat mot yttre störningar och missbruk.

Eftersom de nu föreslagna bestämmelserna är avsedda att vara temporära, till dess att den nya kyrkolagen som är under beredning träder i kraft, är det av ovan beskrivna skäl inte ändamålsenligt att utvidga det elektroniska sammanträdesförfarandet till att i detta skede gälla även kyrkomötets arbete i plenum.

6 Specialmotivering

7 kap. Allmänna stadganden

3 §. Sätten att fatta beslut och elektroniska sammanträden. I den nya paragrafen föreskrivs om sätten att fatta beslut i församlingar och kyrkliga samfälligheter och om förutsättningarna för elektroniska sammanträden. Organet kan enligt förslaget behandla ärenden vid ett sammanträde på mötesplatsen eller alternativt sammanträda elektroniskt. Med elektroniskt sammanträde avses ett sammanträde som genomförs i en elektronisk verksamhetsmiljö och som deltagarna deltar i på en plats som de själva valt.

I 2 mom. föreskrivs det om förutsättningarna för elektroniska sammanträden. Deltagarna i sammanträdet kan befinna sig på olika platser. Mötets ordförande och sekreterare behöver inte heller vara närvarande på mötesplatsen. Bestämmelsen möjliggör dock också att en del deltagare är närvarande på mötesplatsen och att en del är med på sammanträdet med hjälp av fjärranslutning, förutsatt att man samtidigt ser till att förutsättningarna för ett elektroniskt sammanträde uppfylls. Vid elektroniska sammanträden ska man i övrigt förfara i enlighet med beslutsförfarandena för ett ordinarie sammanträde.

Vid elektroniska sammanträden ska de närvarande stå i bild- och ljudförbindelse med varandra på lika villkor. Detta tryggar förutsättningarna för organets beslutsfattande när de ledamöter som deltar i sammanträdet ansikte mot ansikte kan diskutera de ärenden som ska avgöras.

Både öppna och slutna sammanträden kan hållas elektroniskt. Närmare bestämmelser om förutsättningarna för öppna sammanträden elektroniskt finns i föreslagna 6 § i kapitlet.

Församlingar och kyrkliga samfälligheter ska dessutom se till informationssäkerheten och att utomstående inte får tillgång till sekretessbelagda uppgifter. Särskild uppmärksamhet bör fästas vid behandlingen av sekretessbelagda ärenden. Laglighetsövervakarna konstaterar i sina avgöranden (1.12.2011 BJK 1840/1/2010, 24.3.2011 riksdagens justitieombudsman 3438/4/09) att en vanlig e-postförbindelse inte kan anses vara tillräckligt informationssäker för förmedling av meddelanden med sekretessbelagda uppgifter. Vid elektroniska sammanträden kan följaktligen inte handlingar som innehåller sekretessbelagda ärenden sändas eller diskussioner föras via andra än skyddade datakommunikationsförbindelser.

Dessutom ska myndigheten se till att utomstående inte får tillgång till sekretessbelagda eller konfidentiella uppgifter. Församlingar eller kyrkliga samfälligheter som håller elektroniska sammanträden ska följaktligen med beaktande av informationssäkerhetsaspekterna bland annat dra upp riktlinjer för från hurdana platser ledamöterna i ett organ kan delta i sammanträden.

4 §. Beslutförhet, omröstning och val. Av lagtekniska skäl föreslås det att hela paragrafen ändras, även om det egentligen föreslås ändringar i 1 mom., som gäller organets beslutförhet, och i 3 mom., som gäller val som förrättas i organet.

I regel är ett organ beslutfört när mer än hälften av medlemmarna är närvarande. Det finns separata bestämmelser om beslut som kräver kvalificerad majoritet. Det föreslås att 1 mom. ändras så att medlemmar i ett organ som deltar i ett sammanträde anses vara närvarande när de på sammanträdet tar del i behandlingen av ett ärende, antingen på plats eller på elektronisk väg. Bestämmelsens ordalydelse har samtidigt harmoniserats med kyrkolagens övriga bestämmelser om beslutförhet.

Det föreslås att 3 mom. ändras så att förrättandet av val vid elektroniska sammanträden beaktas. Det är inte möjligt att förrätta val genom sluten omröstning med traditionella pappersvaledlar, om medlemmarna deltar i sammanträdet elektroniskt. Val förrättas genom sluten omröstning endast om valhemligheten är tryggad när en medlem av ett organ deltar i ett sammanträde på elektronisk väg. Ett tryggande av valhemligheten förutsätter att alla de avgivna rösterna och de personer som avgivit sin röst kan skiljas åt på ett tillförlitligt sätt, vilket förutsätter ett elektroniskt röstningssystem. Om ett organ vid ett elektroniskt sammanträde inte har tillgång till elektroniska röstningssystem som möjliggör omröstning på distans och det på sammanträdet föreslås att ett val ska förrättas genom sluten omröstning, bör ärendet flyttas fram till nästa sammanträde.

6 §. Sammanträdes offentlighet. Det föreslås att paragrafen ändras så att en möjlighet för kyrkofullmäktige och gemensamma kyrkofullmäktige att sammanträda elektroniskt beaktas. Också i det fallet ska allmänheten kunna följa organets offentliga sammanträden även till den del någon deltar i sammanträdena på elektronisk väg. En möjlighet är till exempel att förmedla mötet direkt till det allmänna datanätet (streaming), om det är möjligt med det mötesystem som används.

17 a kap. Allmänna bestämmelser

3 §. Förvaltning och förfarande. Det föreslås att paragrafen ändras så att stiftsorgan i fråga om sätten att fatta beslut ska tillämpa vad som också gäller församlingsorgan enligt föreslagna 7 kap. 3 §. Enligt den redan gällande paragrafen tillämpas 7 kap. 4 §. Inga ändringar föreslås i bestämmelserna om offentlighet vid stiftsfullmäktiges sammanträden.

19 kap. Domkapitlet

4 §. Beslutförhet. Det föreslås att paragrafen ändras så att det i 1 mom. föreskrivs om domkapitlets beslutförhet. Domkapitlet är i regel beslutfört när mer än hälften av medlemmarna deltar i sammanträdet. Behandlingen av ärenden som gäller huruvida en präst eller lektor har hållit sig till kyrkans bekännelse förutsätter dock fulltaligt domkapitel. Bestämmelsen motsvarar 1 och 2 mom. i den gällande paragrafen. Bestämmelsens ordalydelse har förenhetligats med motsvarande bestämmelser i kyrkolagen.

Enligt det nya 2 mom. kan medlemmar som deltar i ett ordinarie sammanträde på mötesplatsen eller på elektronisk väg med hjälp av en fjärranslutning anses vara närvarande vid domkapitlets sammanträde. I momentet föreslås vidare en hänvisning till föreslagna 7 kap. 3 § och 4 § 3 mom. Därmed kan domkapitlet sammanträda antingen till ett ordinarie sammanträde eller elektroniskt, om förutsättningarna för ett elektroniskt sammanträde uppfylls. Vid elektroniska sammanträden kan val förrättas vid domkapitlet endast om valhemligheten är tryggad. Eftersom domkapitlets sammanträden är stängda för allmänheten, är hänvisningen till 7 kap. 6 § onödig.

I paragrafens 3 mom. föreslås inga ändringar.

21 kap. **Biskopsmötet**

3 §. Sätten att fatta beslut. Paragrafen är ny och i den föreskrivs att biskopsmötet kan hålla sammanträden antingen som ett ordinarie eller ett elektroniskt sammanträde. I övrigt tillämpas på elektroniska sammanträden de föreslagna bestämmelserna i 7 kap. 3 § om förutsättningarna för elektroniska sammanträden och bestämmelserna i 7 kap. 4 § 3 mom. om förrättande av val genom sluten omröstning. Vid biskopsmötet förrättas endast sällan personval, närmast kommer valet av medlemmar i de organ som är underställda biskopsmötet i fråga. För biskopsmötets beslutförhet föreskrivs inte något minsta antal medlemmar som ska vara närvarande. Följaktligen är en hänvisning till 7 kap. 4 § 1 mom. onödig. Biskopsmötets sammanträden är dessutom stängda för allmänheten.

22 kap. **Kyrkostyrelsen, kyrkans centralfond, kyrkans pensionsfond och kyrkans arbetsmarknadsverk**

4 §. Beslutförhet. Till paragrafen föreslås ett nytt 2 mom. enligt vilket också de medlemmar i kyrkostyrelsen, dess sektioner och direktorer eller i ämbetskollegiet som deltar i ett sammanträde med hjälp av en fjärranslutning anses vara närvarande. I övrigt tillämpas på elektroniska sammanträden de föreslagna bestämmelserna i 7 kap. 3 § om förutsättningarna för elektroniska sammanträden och bestämmelserna i 7 kap. 4 § 3 mom. om förrättande av val genom sluten omröstning. Sammanträden i den kyrkliga centralförvaltningens organ är stängda för allmänheten.

7 **Bestämmelser på lägre nivå än lag**

Närmare bestämmelser om elektroniska sammanträden kan tas in i arbetsordningarna, anvisningarna och instruktionerna för organen. Där kan det bland annat tas in bestämmelser om hur kyrkliga myndigheter ser till att den tekniska utrustning och de tekniska förbindelser som behövs för att delta i elektroniska sammanträden finns tillgängliga. Dessutom kan det bestämmas att sammanträdeskallelsen ska sändas elektroniskt. Kallelsen kan sändas elektroniskt, om man ser till att den tekniska utrustning och de tekniska förbindelser som behövs är tillgängliga. Om sammanträdeskallelsen innehåller sekretessbelagda uppgifter, kan en vanlig e-postförbindelse inte anses vara tillräckligt informationssäker för att förmedla de sekretessbelagda uppgifterna.

Med avseende på informationssystemen och användningen av dem följer kyrkan och församlingarna anvisningarna från Transport- och kommunikationsverkets cybersäkerhetscenter. Dessutom är det ändamålsenligt att möjligheten till elektroniska sammanträden beaktas när kyrkans dataskyddsbestämmelser uppdateras.

8 **Ikraftträdande**

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

9 **Förhållande till andra propositioner**

För närvarande pågår inga andra förslag till ändring av den nuvarande kyrkolagen. Däremot är en totalreform av kyrkolagen anhängig i riksdagen som regeringens proposition till riksdagen med förslag till kyrkolag RP 19/2019 rd och regeringens proposition RP 93/2019 rd till riksdagen med förslag till komplettering av regeringens proposition med förslag till kyrkolag

RP 243/2020 rd

(RP 19/2019 rd). Behandlingen av regeringspropositionerna i fråga har dock avbrutits och riksdagens förvaltningsutskott väntar på att förslaget till kyrkolag ska skrivas om. Den nya kyrkolagen kommer att innehålla bestämmelser om elektroniska sammanträden, så de nu föreslagna bestämmelserna torde förbli temporära.

10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 76 § 1 mom. i grundlagen föreskrivs om kyrkans organisation och förvaltning i kyrkolagen. Sammanträdesförfarandena hör till kyrkans förvaltning. Även om förvaltning som begrepp tolkas snävt, ska bestämmelser om grunderna för de kyrkliga myndigheternas beslutanderätt och om grunderna för utövandet av beslutanderätten finnas i kyrkolagen. Den detaljerade organiseringen av förvaltningen kan däremot anförtros församlingarna, de kyrkliga samfälligheterna, stiftsorganen och organen inom den kyrkliga centralförvaltningen.

Genom kyrkolagen tryggas också demokratin i beslutssystemet. Detta kan anses inbegripa bland annat den rätt kyrkans medlemmar har till sina valda förvaltningsorgan och att beslutanderätten till exempel i församlingar och kyrkliga samfälligheter hör till de organ som medlemmarna valt. Propositionen syftar till att säkerställa att det kyrkliga beslutssystemet fungerar under rådande exceptionella förhållanden.

Enligt 14 § 4 mom. i grundlagen ska det allmänna främja den enskildes möjligheter att delta i samhällelig verksamhet och att påverka beslut som gäller honom eller henne själv. Den i propositionen föreslagna möjligheten för de olika kyrkliga myndigheternas organ att sammanträda också elektroniskt förbättrar möjligheterna för kyrkans medlemmars att delta i beslutsfattandet inom församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas förvaltning, stiftsförvaltningen eller kyrkans centralförvaltning. I och med att elektroniska sammanträden tas i bruk krävs det mindre resande för att sköta kyrkliga förtroendeuppdrag och det möjliggör en effektivare tidsanvändning.

På de grunder som anges ovan kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av kyrkolagen

På förslag av kyrkomötet och i enlighet med riksdagens beslut *ändras* i kyrkolagen (1054/1993) 7 kap. 4 och 6 §, 17 a kap. 3 §, 19 kap. 4 § och 22 kap. 4 §, av dem 17 a kap. 3 § sådan den lyder i lag 1274/2003, 19 kap. 4 § sådan den lyder i lagarna 1274/2003 och 797/2013 samt 22 kap. 4 § sådan den lyder i lag 1602/2015, samt *fogas* till 7 kap. en ny 3 §, i stället för den 3 § som upphävts genom lag 414/2014, och till 21 kap. sådant det lyder i lag 1602/2015 en ny 3 § som följer:

7 kap.

Allmänna stadganden

3 §

Sätten att fatta beslut samt elektroniska sammanträden

Beslut i ärenden som hör till ett organ kan fattas vid ett ordinarie sammanträde eller vid ett sammanträde i en elektronisk miljö (*elektroniskt sammanträde*).

Vid ett elektroniskt sammanträde krävs det att de som konstateras vara närvarande står i bild- och ljudförbindelse med varandra på lika villkor. Vid elektroniska sammanträden ska församlingen eller den kyrkliga samfälligheten sörja för informationssäkerheten och se till att utomstående inte får tillgång till sekretessbelagda uppgifter.

4 §

Beslutförhet, omröstning och val

En församlings och en kyrklig samfällighets organ är beslutföra när mer än hälften av medlemmarna är närvarande. Också de medlemmar i organet som deltar i sammanträdet på elektronisk väg anses vara närvarande.

I ett organ verkställs omröstning mellan ett framställt förslag och samtliga understödda motförslag genom att två förslag åt gången ställs mot varandra så att svaret "ja" eller "nej" uttrycker majoritetens ståndpunktstagande.

Val förrättas som majoritetsval. Ska två eller flera förtroendevalda utses, måste proportionellt valsätt dock tillämpas om detta krävs av så många i valet deltagande personer att de vid ett proportionellt val tillsammans kunde få minst en kandidat vald. Vid ett elektroniskt sammanträde får val förrättas med slutna sedlar endast om valhemligheten är tryggad.

6 §

Sammanträdes offentlighet

Kyrkofullmäktiges och gemensamma kyrkofullmäktiges sammanträden är offentliga, om inte fullmäktige i något ärende beslutar något annat. Allmänheten ska kunna följa kyrkofullmäktiges sammanträden också till den del någon deltar i ett sammanträde på elektronisk väg.

RP 243/2020 rd

Andra organs sammanträden är inte offentliga.

17 a kap.

Allmänna bestämmelser

3 §

Förvaltning och förfarande

Om inte något annat föreskrivs i denna lag eller i kyrkoordningen gäller i fråga om sammankallande av ett organ, ordförandens uppgifter, behandling av ett ärende, sätten att fatta beslut, beslutförhet, jäv, omröstning, överförande av beslutanderätt, valbarhet och förrättande av val i ett stiftsorgan i tillämpliga delar vad som föreskrivs om dem i fråga om ett församlingsorgan.

19 kap.

Domkapitlet

4 §

Beslutförhet

Domkapitlet är beslutfört när mer än hälften av medlemmarna är närvarande. Fulltaligt domkapitel ska behandla ett ärende som gäller huruvida en präst eller lektor har hållit sig till kyrkans bekännelse.

Också de medlemmar som deltar i sammanträdet på elektronisk väg anses vara närvarande. På domkapitlet tillämpas vad som föreskrivs i 7 kap. 3 § och 4 § 3 mom.

När ett valförslag för direkt kyrkoherdeval görs upp ska omröstning förrättas separat om varje förslagsrum.

21 kap.

Biskopsmötet

3 §

Sätten att fatta beslut

Beslut i ärenden som hör till biskopsmötet kan fattas vid ett ordinarie sammanträde eller ett elektroniskt sammanträde. På elektroniska sammanträden tillämpas vad som föreskrivs i 7 kap. 3 § och 4 § 3 mom.

RP 243/2020 rd

22 kap.

Kyrkostyrelsen, kyrkans centralfond, kyrkans pensionsfond och kyrkans arbetsmarknadsverk

4 §

Beslutförhet

Kyrkostyrelsen samt dess sektioner och direktioner är beslutföra när mer än hälften av medlemmarna är närvarande. Ämbetskollegiet är beslutfört när minst tre medlemmar är närvarande.

Också de medlemmar i ett organ som deltar i sammanträdet på elektronisk väg anses vara närvarande. På elektroniska sammanträden tillämpas vad som föreskrivs i 7 kap. 3 § och 4 § 3 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 10 december 2020

Statsminister

Sanna Marin

Forsknings- och kulturminister Annika Saarikko

Lag

om ändring av kyrkolagen

På förslag av kyrkomötet och i enlighet med riksdagens beslut ändras i kyrkolagen (1054/1993) 7 kap. 4 och 6 §, 17 a kap. 3 §, 19 kap. 4 § och 22 kap. 4 §, av dem 17 a kap. 3 § sådan den lyder i lag 1274/2003, 19 kap. 4 § sådan den lyder i lagarna 1274/2003 och 797/2013 samt 22 kap. 4 § sådan den lyder i lag 1602/2015, samt fogas till 7 kap. en ny 3 §, i stället för den 3 § som upphävts genom lag 414/2014, och till 21 kap. sådant det lyder i lag 1602/2015 en ny 3 § som följer:

Gällande lydelse

7 kap.

Allmänna stadganden

3 §

upphävts genom lag 414/2014

Föreslagen lydelse

7 kap.

Allmänna stadganden

3 §

Sätten att fatta beslut samt elektroniska sammanträden

Beslut i ärenden som hör till ett organ kan fattas vid ett ordinarie sammanträde eller vid ett sammanträde i en elektronisk miljö (elektroniskt sammanträde).

Vid ett elektroniskt sammanträde krävs det att de som konstateras vara närvarande står i bild- och ljudförbindelse med varandra på lika villkor. Vid elektroniska sammanträden ska församlingen eller den kyrkliga samfälligheten sörja för informationssäkerheten och se till att utomstående inte får tillgång till sekretessbelagda uppgifter.

4 §

Beslutförhet, omröstning och val

Församlingens institutioner är beslutföra då över hälften av medlemmarna är närvarande.

I en församlingsinstitution verkställs omröstning mellan ett framställt förslag och samtliga understödda motförslag genom alt

4 §

Beslutförhet, omröstning och val

En församlings och en kyrklig samfällighets organ är beslutföra när mer än hälften av medlemmarna är närvarande. Också de medlemmar i organet som deltar i sammanträdet på elektronisk väg anses vara närvarande.

I ett organ verkställs omröstning mellan ett framställt förslag och samtliga understödda motförslag genom att två förslag åt gången

Gällande lydelse

två förslag åt gången ställs mot varandra så att svaret "ja" eller "nej" uttrycker majoritetens ståndpunktstagande.

Val förrättas som majoritetsval. Skall två eller flera förtroendevalda utses, måste proportionellt valsätt dock tillämpas om detta krävs av så många i valet deltagande personer att de vid ett proportionellt val tillsammans kunde få minst en kandidat vald.

Föreslagen lydelse

ställs mot varandra så att svaret "ja" eller "nej" uttrycker majoritetens ståndpunktstagande.

Val förrättas som majoritetsval. Ska två eller flera förtroendevalda utses, måste proportionellt valsätt dock tillämpas om detta krävs av så många i valet deltagande personer att de vid ett proportionellt val tillsammans kunde få minst en kandidat vald. *Vid ett elektroniskt sammanträde får val förrättas med slutna sedlar endast om valhemligheten är tryggad.*

6 §

Sammanträdes offentlighet

Kyrkofullmäktiges sammanträden är offentliga, om inte fullmäktige i fråga om något visst ärende beslutar annorlunda.

Övriga församlingsinstitutioners sammanträden är inte offentliga.

6 §

Sammanträdes offentlighet

Kyrkofullmäktiges *och gemensamma kyrkofullmäktiges* sammanträden är offentliga, om inte fullmäktige i något ärende beslutar något annat. *Allmänheten ska kunna följa kyrkofullmäktiges sammanträden också till den del någon deltar i ett sammanträde på elektronisk väg.*

Övriga församlingsinstitutioners sammanträden är inte offentliga.

17 a kap.

Allmänna bestämmelser

3 §

Förvaltning och förfarande

Om inte något annat bestäms i denna lag eller i kyrkoordningen gäller i fråga om sammankallande av ett organ, ordförandens uppgifter, behandling av ett ärende, beslutförhet, jäv, omröstning, överförande av beslutanderätt, valbarhet och förrättande av val i ett stiftsorgan i tillämpliga delar vad som bestäms om dem i fråga om ett församlingsorgan.

17 a kap.

Allmänna bestämmelser

3 §

Förvaltning och förfarande

Om inte något annat föreskrivs i denna lag eller i kyrkoordningen gäller i fråga om sammankallande av ett organ, ordförandens uppgifter, behandling av ett ärende, *sätten att fatta beslut*, beslutförhet, jäv, omröstning, överförande av beslutanderätt, valbarhet och förrättande av val i ett stiftsorgan i tillämpliga delar vad som föreskrivs om dem i fråga om ett församlingsorgan.

Gällande lydelse

19 kap.

Domkapitlet

4 §

Beslutförhet

Domkapitlet är beslutfört när mer än hälften av medlemmarna är närvarande.

Fulltaligt domkapitel ska behandla ett ärende som gäller huruvida en präst eller lektor hållit fast vid kyrkans bekännelse.

När ett valförslag för direkt kyrkoherdeval görs upp ska omröstning förrättas separat om varje förslagsrum.

Föreslagen lydelse

19 kap.

Domkapitlet

4 §

Beslutförhet

Domkapitlet är beslutfört när mer än hälften av medlemmarna är närvarande. Fulltaligt domkapitel ska behandla ett ärende som gäller huruvida en präst eller lektor har hållit sig till kyrkans bekännelse.

Också de medlemmar som deltar i sammanträdet på elektronisk väg anses vara närvarande. På domkapitlet tillämpas vad som föreskrivs i 7 kap. 3 § och 4 § 3 mom.

När ett valförslag för direkt kyrkoherdeval görs upp ska omröstning förrättas separat om varje förslagsrum.

21 kap.

Biskopsmötet

3 §

Sätten att fatta beslut

Beslut i ärenden som hör till biskopsmötet kan fattas vid ett ordinarie sammanträde eller ett elektroniskt sammanträde. På elektroniska sammanträden tillämpas vad som föreskrivs i 7 kap. 3 § och 4 § 3 mom.

22 kap.

Kyrkostyrelsen, kyrkans centralfond, kyrkans pensionsfond och kyrkans arbetsmarknadsverk

4 §

Beslutförhet

Kyrkostyrelsen samt dess sektioner och direktioner är beslutföra när mer än hälften av medlemmarna är närvarande. Ämbetskollegiet är beslutfört när minst tre medlemmar är närvarande.

22 kap.

Kyrkostyrelsen, kyrkans centralfond, kyrkans pensionsfond och kyrkans arbetsmarknadsverk

4 §

Beslutförhet

Kyrkostyrelsen samt dess sektioner och direktioner är beslutföra när mer än hälften av medlemmarna är närvarande. Ämbetskollegiet är beslutfört när minst tre medlemmar är närvarande.

RP 243/2020 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Också de medlemmar i ett organ som deltar i sammanträdet på elektronisk väg anses vara närvarande. På elektroniska sammanträden tillämpas vad som föreskrivs i 7 kap. 3 § och 4 § 3 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 .